

Frontsituationen.

På Vestfronten er krigen nå kommet inn i en ny og kanskje siste avgjørende fase. 6 allierte armeer er allerede kommet over, eller er iferd med å sette over Rhinen. Montgomerys armeergruppe gikk til det ventede angrep fredag kveld, og store styrker ble hurtig ført over til Rhinens østbredd. Tredje amerik. armé satte senere over Rhinen i området ved Mainz. Allerede mandag behersket de allierte en fjerdedel av Rhinens østbredd. Montgomery har tatt Rees og Wesel og var mandag nådd 14 km øst for Rees. Deler av niende amerik. armé som er gått over Rhinen lenger sør står bare 16 km. fra Essen. I løpet av søndag ble det i dette nordavsnittet tatt 29000 fanger. Bruhodene utvides stadig i raskt tempo. 1. amerik. armé har gått til offensiv fra Remagenbruhodet. Et dusin byer og landsbyer er tatt og amerikanerne er nådd fram op til 30 km. øst for Rhinen. I tredje amerik. armés avsnitt er Darmstadt ta t. Frankfurt am Main er omgått. Det allierte flyvåpen foretok søndag ikke mindre enn 6000 utfall. Berlin ble angrepet 34. natt på rad. Overalt øst for Rhinen er veiene fulle av tyske flyktninger og fortvilelse råer blandt de ledende nazister.

I øst har russerne tatt Heiligenbach i forsvarsområdet omkring Königsberg. 9000 fanger ble tatt op. I Ungarn har Malinowski satt igang en ny offensiv mot Bratislava-øyingen, han har rykket 45 km. fram, har tatt 7000 fanger, og presset tyskerne tilbake til Donau. Lenger nord nærjeren maskalk Tolbushki mot Østerrike, og hadde søndag en framgang på 20. km.

Til skogiere, bønder og skogsarbeidere.

H.L. s bondegruppe har sendt ut et oprop der det bl. a. heter: Tyskerne kan ikke skaffe kull til jernbanetransportene i Norge og må fyre med ved. For å skaffe den skal skogens snauhogges i brede belter langs jernbanen og veier og vassdrag som krysser den.

Ingen må påta seg eller hjelpe til med den hogst som er planlagt av nazi-myndighetene. Tvertimot må alle tenkelige hindringer legges i veien.

På den annen side må vi være klar over at det må hogges til andre formål. Til kommende vinter er det et stort behov for brensel, og til sagbrukens og treforedlingsindustrien trenges en masse tømmer. Det må derfor gjøres hva gjøres kan for på forstmessig forsvarlig måte å få hogget tilstrekkelige kvanta, som våre fiender ikke kan disponere i den tiden vi ennå må plages av den. Skogiere og bønder må sette igang betryggende hogst av ved og tømmer i så stort omfang som mulig og til dette nytte ut den ledige arbeidskraft etterhvert som den melder seg. Alle som har noen trening i ved- og tømmerhogst oppfordres til å ta slikt arbeide og søke kontakt med skogierne for å få gjennomført den private hogst som kan tjene folkets og skogens fremtid.

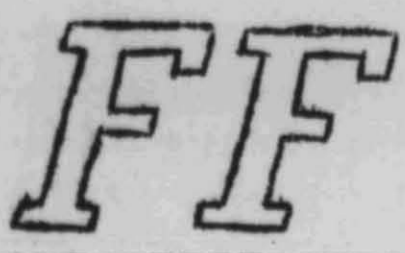
Den nye tyske marinebase ved Bergen.

Begynner en nå å kunne fastslå omfanget av. Etter de varsler som er gitt til bønder og villaeiere, må en gå ut fra at tyskerne har til hensikt et område på omkring en kvadratkil. Området strekker seg fra Løvstakken og Fyllingsdalen til Alvøen i vest, til Nordåsvannet i øst og til Bjørge og Mathopen i Sørvest. Til dette kommer et arbeidet på ubåthavnen i Laksevåg er tatt op igjen av org. Todt, etter at det tyske ingeniørfirma flyttet derfra med alle sine maskiner. - Nåja, så svært meget blir det nok ikke ut av disse prosjektene. På grunn av påsken sender vi bare ut dette to-sidige nummer i denne uken.

v v v

Krefter som må utløses.

Fra deler av vårt land som er frigjort, foreligger allerede verdifulle erfaringer om fagorganisasjonens betydning for gjenoprettelsen av ordnede samfunnsforhold og gjenreisningen av arbeidslivet når det quisling-tyske boddelvælde er slått ned. Alle vet hvordan situasjonen var i Finnmark da nordmenn atter kunne ta hand om styret. Etter de meldinger som nå foreligger har de norske myndigheter hatt den aller beste støtte og hjelp i sitt vanskelige gjenreisningsarbeide hos de reorganiserte fagforeningene i Kirkenes-Vadsø og Vardø. De samme problemer vil melde seg også i den øvrige del av landet når det blir befridd, selv om vi må håpe at ødeleggelsene ikke blir så store som i Finnmark. Under alle omstendigheter vil det bli behov for en hundre prosent innsats i arbeidslivet. En slik innsats kan bare oppnås under medvirken og ledelse av en

FRI FAGBEVEGELSE
Organ for
Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Mappe 4 A.
Ekspl. 14
Dato 6.4.45
A 57254/45
Lnr. 8441

Nr. 14. 5. årgang. 6. april 1945.

Nazi-Tyskland på dødsleiet.

Atskillig mer enn en tredjedel av Tyskland er nå besatt av allierte tropper. Anglosaksiske armeer har tilbakelagt mer enn halvparten av veien fra den fransk-tyske grense til Berlin. Det tredje rikets krigsøkonomiske hjerte - Ruhr - tynes i Eisenhowers jerngrep. I øst har russerne tatt Danzig og står umiddelbart foran Wien. I den ubesatte del av Tyskland slår Himmler omkring seg som en rasende for å kverke alle de tyskere som foretrekker å leve i stedet for å dø for føreren. Men han klarer ikke å hindre at hustakene males hvite og at byer overgir seg pr. telefon. Og soldatene gir seg over i stigende tempo: 350.000 fanger ble tatt i mars, 20.000 pr. døgn i påskeuken på Montgomerys avsnitt. Men SS-soldatene slåss fortsatt som gale, slåss for å unngå historiens dom. Hvor lenge de vil kunne hindre at også det øvrige Tyskland blir besatt er det ingen gitt å si med sikkerhet. - Men på et visst tidspunkt kommer de allierte til å erklære krigen for slutt, selv om det da enda skulle finnes noen organiserte militære motstandscentra hist og her i Tyskland. Da kommer et kritisk overgangsstadium for vårt land. Selv om en del av, eller alle Wehrmachtssoldatene i Norge da vil legge ned våpnene, så er det tvilsomt om SS-troppene gjør det godvillig. Kamper mellom Wehrmacht og SS kan bli følgen. Det blir en komplisert situasjon. Det er klart at regjeringen og hjemmefrontledelsen inngående har beskjeftiget seg med de problemer som dette sluttstadium vil føre med seg.

Tirsdag er det fem år siden 9. april 1940. Siden den gang har vi kjempet for retten til å puste. Nå begynner vi så smått å kunne ånde friere. Mer enn noensinne har vi lov til å være optimister. Men mer enn noensinne gjelder det også å være aktpågivende, kampberedt og disiplinert.

Fortrinnsrett til gjeninntakelse for oppsagte arbeidere.

Vi har tidligere i F.F. gitt et kort resumé av den provisoriske anordning om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befridd distrikt som ble vedtatt av regjeringen i høst. I de kommende nummer av avisen skal vi gjengi ordlyden av en del av de viktigere avsnitt i anordningen. § 11 lyder slik: "Arbeidere som under krigen er oppsagt på grunn av driftsinnskrenkninger, skal ha fortrinnsrett til gjeninntakelse så snart bedriftstekniske forhold tillater det, dersom de er fullt arbeidsføre. De har fortrinnsrett til gjeninntakelse i 6 måneder regnet fra befrielsen av det område hvor bedriften ligger eller fra igangsettelsen av bedriften dersom denne ved frigjøringen ikke var igang. Fristen begynner dog først å løpe fra det tidspunkt da samferdselsmidlene muliggjør fremmøte. Retten til gjeninntakelse bortfaller dersom vedkommende arbeider ikke så snart han har anledning til det gir bedriften meddelelse om han ønsker å overta sin tidligere stilling.

Arbeidsgiver som nekter å motta arbeider som går inn under denne §'s første ledd, plikter å betale erstatning til arbeideren for den skade som er voldt. Ved fastsettingen av erstatningens størrelse skal det tas omsyn til arbeiderens tapte fortjeneste, tjenestetid, lønn, utsikt til nytt eller annet arbeid, arbeiderens eget forhold og for øvrig til omstendigheter som det finnes rimelig og billig å ta i betraktning. Tilbakekalles nektelsen, bortfaller erstatningen fra den tid arbeidsforholdet kan gjenopptas.

Bestemmelsene i denne § gjelder ikke for arbeidere som etter 9. april 1940 har opprettholdt medlemskap i, søkt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling, nazistisk hird eller annen organisasjon som har ytet fienden bistand eller som har medvirket hertil. Tilsvarende gjelder

med omsyn til arbeidere som under okkupasjonen har gjort seg skyldig til annet straffbart i utøffningsforhold.

Ergny Segerstedt er død

dette triste budskapet kom fra Sverige i påskedagen. Som redaktør for Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning og brorenende antinazist, var han helt siden 9. april den mest kjente forkjemper for Norges sak i Sverige. Sammen med folk som Ewa Höglund, Fredrik Ström, Ture Norman, professor Holmgren, Eyvind Johansen, Amalia Posse m. fl. agiterte utrettelig og med stort talent for at Sverige skulle komme vekk fra den "suspensningspolitikk" som det slo inn på i 1940. Både den gang og senere ble Segerstedt og de som sto på linje med ham av mange svensker betraktet som folk som ikke hadde tilstrekkelig realpolitisk forståelse. Nå ja - slik vil det alltid være ut de som først går inn for ideer som har sannhetens og rettens bærekraft i seg, må finne seg i hånsord. Deres innsats blir i hvert fall ikke mindre av den grunn. Og om folkene i Europa i tide hadde lyttet til menn som Segerstedt, er det mulig at de kunne unngå denne fryktelige krigen. Men så realpolitisk innstilket var ikke Europas folk for 10 - 12 år siden, da Segerstedt gjorde sin verdenskjente avis til et kamporgan mot nazismen. Han forste allerede den gang Al Capone var den rone helgen ved siden av Adolf Hitler. - Segerstedt tilhørte aldri arbeiderbevegelsen. Allikevel har ikke minst arbeiderne på begge sider av Hjelens grunn til å minne ham i taknemlighet.

Det nyopprettede franske fabrikktilsyn.

Komiteer for fabrikktilsyn skal opprettes i alle bedrifter i Frankrike som beskjeftiger minst 100 mann (funksjonærer og arbeidere). Hver komite skal bestå av bedriftsjefen og representanter for arbeidere og funksjonærer, og omfatte fra 2 til 3 medlemmer etter bedriftens størrelse. Personalet velger sine representanter etter en liste som settes opp av de to største fagforeningene (Confédération Générale de Travail og Confédération Française des Travailleurs Chrétiens). Representantene velges blant folk som er fylt 25 år og har arbeidet ved bedriften i to år uten avbrudd. Stemmerett har lønsmottakere som er fylt 18 år og har vært ansatt ved bedriften i ett år.

Komiteen skal føre tilsyn med alt sosialt arbeid innen bedriften, videre skal den fremlegge forslag til forbedring av arbeidsforholdene og fremfor alt forelag som tar sikte på å øke produksjonen. Komiteene skal underrettes om næringsproblemer innen sin bransje, og bedriftslederen er forpliktet til - minst en gang om året - å gi en fylldag redegjøring for situasjonen på arbeidsmarkedet. I selskaper med en større arbeidsstyrke enn 500 mann, skal komiteen underrettes om bedriftens overskott, og den kan fremsette forslag om hvordan overskottet bør brukes. Med omsyn til aksjeselskaper skal årsregnskapet fremlegges for komiteen, og dens råd og forslag skal fremlegges for generalforsamlingen.

Komiteene har rådgivende myndighet. Oppstår det tvist om noe, skal de to parter bringe saka fram for arbeidstilsynet, (l'Inspection de la Production Industrielle) og om det skulle bli nødvendig for arbeidsministeren.

Gueriussen på krigsstien.

Tidligere kontorsjef i Byggingarbeiderforbundet, Gueriussen, er utnevnt til komisk leder for Norsk forbund for byggingindustrien. - Etter at nazistene har rjunt forbundet i grøtta - underskottet var i 1944 godt og vel 340.000 kroner - skal Gueriussen nå redde stampene. Hans første aksjon gjaldt kontingenten, - han sendte ut et skriv og appellerte til medlemmene om å gjempe kontingentinnbetalingene. For å gjøre det hele mer troverdig har han samtidig forordnet at sirkulærene heretter skal underskrives "med solidarisk tilsen" i stedet for heil og god. Men hvis han tror at han får medlemmene med seg av den grunn er han like dårlig psykolog som tyskerne. Hans aksjon vil bare bli besvart med øst kontingentsstreik og hel avbrytelse av forbindelsen med forbundet.

Dagens ord: "Vi norske nasjonalsosialister har gjort vår innsats one og alone for å tjene vårt land." (Fritt folk i leder 3. april). - Den melodi- on får vi nok høre oftere i den tiden som kommer.

FRONT SITUASJONEN

Når dette skrives, vil det være kjent for all verden at det store gjennombruddet er skjedd på Vestfronten. Det er intet mindre enn et ras som har rammet de tyske stillingene. Og raset ruller videre. Det er ikke lenger mulig å holde seg sjouer med fremrykkingen. Selv de britiske avisredaksjoner klager over så rjhetens er gamle for de korrur i trykken. Og vi som arbeider under litt vanskeligere forhold må se våre lesere ønskyldig hvis de allierte tropper bevrger seg hurtigere på marked enn vi er i stand til å følge på kartet.

Den knipetangsmåtvre om Ruhr som vi tidligere har antydnet som en mulighet er nå fallbyrdet i og med at Montgomerys høyre fløy og 9. amerikanske arme har forent seg i Pillstadt og senere erobret Becklinghausen og Hamm. Med dette er ringen så fast sluttet om Ruhr at noen utbrytning er utenkelig. 16 tyske elitedivisjoner, over 100.000 mann går her sin undergang i møte. Dette er uten sidestykke den største krigningskatastrofe som har rammet tyskerne, og selv om de ennå en tid kan holde stand i Ruhrbyenes ruiner, betyr dette det endelige dødestøtet for den tyske rustningsindustri. - Montgomerys venstre fløy går i allarsj nordover inn i Holland hvor de tyske tropper er i full gang med en tilbaketrekning som stadig styres av allierte fly. Andre deler av 2. britiske arme går nordover på den tyske lavalletten og har Bremen og Nordsjøkysten som mål. Montgomery meldte allerede lørdag at han hadde 12. motoriserte divisjoner med 3000 tanks på Østsiden av Rhinen, noe som forteller om den offensive tyngden hos denne armegruppen. - På midtfronten arbeider Pattons panserstyrker seg østover med rekordfart og står nå ved Erfurt ca. 200 km. fra Berlin. Helt i syd har franskmennene dannet nye bruhoder på Østsiden av Rhinen og har tatt Karlsruhe og går nå med full fart mot Stuttgart.

London melder et all organisert tysk motstand nå er opphørt på vestfronten. De enkelte hærgrupper har mistet kontakten med overkommandoen og kjemper i blinde. V-våpnenes baser har mistet sine tilførselslinjer og har vært ute av drift i 7 dager. Hollands beroliget synes nær forestående.

Russene har de siste dagene lagt hovedvekten på sydfronten hvor Tolbuchin etter å ha tatt Wiener-Neustadt rykket inn i Wiens sørlige bydel. Østen er umiddelbart truet. Malinowski har tatt Bratislava og går mot Wien fra øst. I nord og på midtfronten er operasjonene mest av lokal karakter.

Det synes nå som om de alliertes store plan er å dele Tyskland i 2 fra øst til vest. De vestallierte står nå bare ca. 250 km. fra russernes vestligste stillinger, og det er sannsynlig at de to store allierte hærgrupper vil forenes seg et sted mellom Leipzig og Dresden. Når dette skjer kan vi begynne å telle dagene.

Situasjonen kan oppsummeres slik:

VESTFRONTEN: Montgomery går mot Deventer etter å ha tatt Münster og Osnabrück. Dempseys arme står ved Ems på høyde med Lingen etter å ha gått over Ems-Weselkanalen. Avstanden til Nordejeen er under 50 km. Weser er nådd ved Minden nord for Bielefeld. I Ruhrsekken er en rekke byer tatt. Dortmund står for fall. Patton har tatt Kassel, Gotha, Jena og Ordrück og går videre østover. 7. arme har trengt inn i Würzburg og nådd Uffenheim. Avstanden til Nürnberg er 40 km. Heilbronn er tatt.

ØSTFRONTEN: Foruten Wiener-Neustadt har Tolbuchin tatt Glognitz, Neunkirchen, Eisenstadt og Baden umiddelbart sør for Wien. Malinowski inntok onsdag Bratislava etter først å ha tatt Nagiarovar og Krámanitz i Slovakia. Hele Ungarn er nå rensert og russene står mindre enn 90 km. fra Zagreb, hovedstaden i Kroatia.

Svensk Aftenbladet meddelte onsdag at Göring skal være dropt sist lørdag. Bladet antar at han skal være ryddet av veien av Himmler.

Flyaktiviteten langs Norges kyst

blir stadig livligere. Det er tydelig at de allierte setter mer og mer inn på å hindre tyske troppetransporter sjøveien. I løpet av siste uke er flere skip blitt senket eller skadet på havnene utenfor Trondheim, Ålesund, Porsgrunn og Sandefjord. - Når det gjelder den sivile norske trafikken, hindres den særlig av kullmangel. I en melding til Norsk Tidend fra Stavanger heter det at et fullstendig sammenbrudd av kystfarten er nær forestående. I Nord-Norge er flere dampkip gått i opplag på grunn av mangel på drivstoffer.

På Voss

ble det forleden sluppet ned våpen og annet materiell til de norske hjemmestyrkene. I første omgang lyktes det tyskerne å få tak i disse forsyninger. Ikke lenge etter foretok imidlertid en del av hjemmestyrkene et kup mot den bygningen hvor tyskerne hadde lagret sakene. Vaktmannskapene ble overmannet og forsyningene har nå nådd riktig adresse.

En stor del unge quislinger

holder seg gjemt i skogene for å unngå å bli utskrevet til krigstjeneste, melder London radio.

Allierte fallskjermssoldater

ble i påskeuken sluppet ned over Dovre. Store styrker tyskere og hirdmenn ble sendt oppover med jernbanen. Nærmere enkeltheter savnes.

Tallet på nye tilfelle av tuberkulose

i Norge er honimot fordoblet i løpet av de siste 5 år.

Siste Andriksen.

"Hoid hōdet høyt", sier Gōbbels. - Dā blir det lettere å plasero strikken. Med dinglende aktelse, A. Andriksen, jōssing og harpist.

Den nybakte komiske leder i L.O.

Kāre Rein, vil fortsette arbeidet med å rivo ned og legge øde det gamle tradisjonsrike Norsk Arbeidsmannsforbund. De nå "likviderte" Odd Fossum og Johs. Ringen mente dette best kunne gjøres ved at forbundet ble tvangssammensluttet med Norsk Bygningsarbeiderforbund. Dette lyktes for så vidt som de tilegnet seg forbundets administrasjon, men det lyktes ikke å herrorer å tilegne seg forbundets mest verdifulle aktivum: Medlemsstokken, som rolig og kaldt trakk seg tilbake fra enhver befattning med forraderne.

For å splitte denne seige maron av solidarisk troskap mot de beste tradisjoner i vår fagbevegelses historie, har nå hr. Kāre Rein sendt ut rundskriv til en del av forbundets avdelinger med oppfordring om å uttale seg om hvor vidt de ønsker at en del av forbundets grupper - gruve-, voi- og jernbanearbeidere - skal danne eget forbund. Det gis skinn av at Norsk Arbeidsmannsforbund skal gjenopprettes, fordi de vet at dette er medlemmenes høyeste ønske. Men Kāre Rein projekt betyr ikke gjenoppretting av Norsk Arbeidsmannsforbund, men er et anslag mot medlemmenes solidariske samhold. Medlemsstokken skal sprenges etter prinsippet "splitt og horsk". - Det nye forbund vil etter planen bli tildelt ca. 6.500 medlemmer av forbundets 29.000 før krigen. Det gamle navn skal heller ikke gjenoppstå, men det nye forbund skal hete Forbund for Gruve- og Statsanlegg.

Det er klart at medlemmene i Norsk Arbeidsmannsforbund ikke går på den no limpinnen, men nå som før med kold forakt avviser alle nazistenes sprengningsforsøk. Medlemmenes ønsker ble ikke hørt da forbundet ble voldtatt og tvangssammensluttet med Bygningsarbeiderforbundet. Nå skal medlemmene gjøres medansvarlige. Nazistene skal få lov til å løpe linjen ut alone. Om ikke lenge skal de trekkes til ansvar og medlemmene skal selv få bestemme over sine organisasjonsforhold i en

F R I F A G B E V E G E L S E
organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Mappe 4 S.
Eksp. / 5.
Dato / 3. 4. 45
A 5751 V / 45
No 451

Nr.15.

5. årgang.

13. april 1945.

V å r e m å l.

I den proklamasjon fra Hjemmefrontens Ledelse som ble sendt ut i mai ifjor heter det bl.a.: "Det vi ønsker å klarlegge er de særlige norske forhold, som vi alene har ansvar og herredømme over. Heller ikke på dette området er det ennå mulig å gå i detalj. Etter vår grunnlov er det folket selv som skal stikke ut den politiske kurs, etter fritt ordskifte, gjennom alminnelige valg så snart etter våpenstilstanden som det er teknisk mulig. Men visse hovedpunkter kan stilles opp, som et uttrykk for de ønsker, hōp og krav som alle gode nordmenn er nådd fram til gjennom kampārene:

1. Et fritt og uavhengig Norge.
2. Ōyeblikkelig og full gjenopprettelse av demokratiet, ytringsfriheten, rettssikkerheten og frie valg.
3. Oppheving av alle politiske lover, forordninger og andre bestemmelser som er utferdiget etter tysk ordre eller i tysk interesse. Administrative avgjōrelser, dōmmer utnevnēlser o.l. som skyldes tyske eller NS-myndigheter, prøves på helt fritt grunnlag av lovlige norske organer.
4. Ōyeblikkelig lōslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsetting av offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller på foranledning av den eller av NS. Oppreising og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særskilt skadelidende som fōlge av inngrep fra okkupasjonsmaktens eller fra NS'side.
5. NS-medlemmer eller andre som har skadet norske interesser eller skaffet seg uberettiget vinning under samarbeid med okkupasjonsmakten; straffes etter rettergang i betryggende former. Uberettiget krigsgevinst inndras til fordel for statskassen.
6. En målbevisst vidsynt politikk med sikte pā: A) å trygge vår frihet, folkestyret og de demokratiske rettighetene, B) å gjenreise landets Ōkonomi og produksjonskraft, snarest mulig å sikre de nōdvendige tilfōrslor utenfra og legge forholdene tilrette for å utnytte fullt ut vāre naturrikdommer og skaffe arbeid til alle. C) å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper, og D) medvirke aktivt til det mellomfolkelige arbeid for å bygge opp en internasjonal rettsorden, fremme varebytte landene imellom og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred."

I tilslutning til proklamasjonen sendte regjeringen ut fōlgende: "Regjeringen gir sin fulle og hele tilslutning til dette oppropet. Det er i det beste samsvar med de uttalelser, henvēlser og opprop som regjeringen i disse 4 ārene over London radio har latt gā ut til det norske folk."

Vi skal senere komme tilbake til et par av punktene i proklamasjonen. Norsk Jernbaneforbunds formann, Ludvik Buland, er dōd. I tysk fangenskap nār 52 ār gammel. Det var sikkert med blannede fōlelser at Buland i 1940 gikk med pā å fungere som viseformann i Landsorganisasjonen. Han hadde et godt navn innen fagbevegelsen og forsto at det hverken var edle motiver eller varme fōlelser som gjorde at tyskerne ville ha ham med i ledelsen. Meget hurtig ble ogsā forholdet mellom ham og tyskerne ytterst spent. Både tyskerne og quislingene ble mer og mer rasende over at Buland sammen med Hansteen og andre - tross et veldig ytre press - klar- te å manōvrere ogsā hele den legale del av fagbevegelsen over i klar opp- sisjon mot den nazistiske nyordningen. Da det ikke gikk hverken med trusler eller lokketoner, grep tyskerne i avmektig raseri til sitt gamle middel: Terror. Buland ble dōmt til dōden, men straffen ble omgjort til livsvarig fengsel. Oppholdet i det tyske tukthuset tok sterkt pā Bulands krefter. Nā som seieren er sā nār, fōles det dobbelt bittert at han ikke fikk vende tilbake til Norge. Vi hedrer hans minne best ved å gjōre vārt ytterste i kampen for et fritt Norge og en fri fagbevegelse.

Lønns og arbeidsvilkårene i det nordlige Norge.

Vi fortsetter i dag offentliggjørelsen av enkelte avsnitt av regjeringens provisoriske anordning om lønns- og arbeidsvilkår. § 11, 1. del, lyder slik:

1. Bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntreffer i N. A. F.

Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, dersom N. A. F. eller A. F. L. begjærer det. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas omsyn til dens drift og arbeidsforhold, og til arten og utførelsen av det arbeid som i tilfelle blir underlagt tariffen. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende. Kan det henvises til flere tariffavtaler, skal avtale for gruppe av bedrifter i samme by eller distrikt benyttes. Hver vedkommende tariffavtales lønnssetser (dag-uke-måneds eller prosentlønn eller akkordsatser) ikke naturlig kan anvendes umiddelbart, forhandles overensstemmende med § 10 (denne § gjelder lønns- og arbeidsvilkårene i offentlige virksomheter, hvor vedkommende offentlige myndighet overtar Arbeidsgiverforeningens gjøremål). Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd som i punkt 2 fastsatt (vedr. pkt. 2, se neste nr. av FF). - Er en nyinnmeldt bedrift bundet av særavereenskomst, blir denne gjeldende inntil den er brakt til utløp. Foreligger det ved innmeldelsen av en bedrift plassoppsigelse i anledning av revisjon av bedriftens overenskomst, kan den annen organisasjon motsette seg at den mellom vedkommende organisasjon og N. A. F. gjeldende tariffavtale automatisk kommer til anvendelse, dersom denne nå inneholder hjemmel for det. - Bestemmelser i någjeldende tariffavtaler om riksmeglingsmannens fastsettelse av lønnssetser for nyinnmeldte bedrifter eller for tidligere innmeldte bedrifter, hvor lønnssetser ikke er fastsatt, blir fortsatt gjeldende inntil bestemmelsene er brakt til opphør.

9. april.

ble i London feiret ved en felles norsk-dansk høytidelighet i det ærverdige Westminster Abbey. Biskop Fjellbu og den danske presten Sandtræk talte. - I anledning av 5-årsdagen for det tyske overfallet, sendte en rekke fremtredende menn hilsener til det norske folk, deriblant kong Håkon, president Roosevelt, utenriksminister Eden, erkebiskopen av Canterbury og utenriksminister Trygve Lie.

Nazistenes siste ferd.

Quislinger i verden vidt er i dag nervøse blitt - og de syn's det er på tide at de kanskje flytter litt.

Det er ingen sak å flytte når man vet hvor man skal hen. Hvilket hus og hvilken hytte kan gi ly for disse menn?

Hitler er en far for sine han vil ha dem alle hjem. Ingen sorg og ingen pine skal få lov å ramme dem.

Alle er de eingeladen - vanlig antrekk: kisteklær! - til hans gods i Berchtesgaden. Ingen fare truer der.

Store ånder møtes atter Quisling, Musse og Laval. Begerklang og spøk og latter fyller Hitlers "Feldherr'n-hall.

Her er mat for flere uker. Et og drikk - ta alt med ro! For hver flaske vin de sluker vokser deres seierstro.

Da slår Hitler hardt i bordet: "Jeg har fått en god idé. Under jorden! Det er ordet. Heil og Hoch! Hver mann går med!"

Løfter så mot sky'n sin kikkert "Achtung! Achtung! Tusen fly! Satans hus er bombesikkert - han vil sikkert gi oss ly.

Oss kan intet mere hende. Synd på dem som blir igjen! Store Satan, venn og frende, - her er dine siste menn!"

Dorian Red. (I Norges Nytt)

Det forekommer oss at rimet kan synges på flere melodier, f. eks. "Tyven, tyven-" eller Stanka Rasin. Men la ikke Gestapo høre noe - de tåler ikke spøk der i går'n nå.

Zonrad Nordahl om verdenskongressen.

Zonrad Nordahl, som for tiden er på besøk i Stockholm, uttaler bl.a. følgende om sine inntrykk fra den faglige verdenskongress. Resultatet av Londonmøtet er atskillig bedre enn man kunne vente i betraktning av så mange uensartede oppfatninger og forskjellige forutsetninger som deltakerne kom til møtet med. De fargede representantene utgjorde et særlig friskt innslag - jeg vil gjerne understreke at de snakket helt fritt. C.I.O. representantene fra USA var alle sammen praktiske fagforeningsfolk, som sikkert vil kunne yte verdifullt arbeid i den internasjonale fagbevegelse. Russerne var alle sammen borskjedne, sympatiske og liketille karer som ga det aller beste inntrykk. - Jeg har det håp at det vil lykkes å finne utvei til å skape en enhetlig internasjonale på grunnlag av den gamle faglige internasjonale, eller i hvert fall i vennskapelighet med den. Det hersket fullstendig enighet på kongressen om at arbeiderbevegelsen bør være representert på San Fransisco-konferansen og de andre fredskonferansene.

Norges - Nytt.

Norges tap under krigen

bl. oppsummert i en radiotale av Per Mønson søndag. Han nevnte bl.a. at det hittil offisielt er henrettet 324 nordmenn, men minst like mange er drept i stillhet. Vi har hittil mistet 2-300 flygere, ca. 3.000 sjømenn og 600 mann i marinen. (marinen har nå en besetning på ca. 7.500 mann).

Gjenreisingsarbeidet i Finnmark

ble skildret av statsråd Frihagen i London Radio for leden. Han fortalte bl.a. at man hittil har gått ut fra de rasjoner som gjaldt for befrielsen, men en øking vil snart bli gjennomført. Tidligere har det offisielt vært holdt at forsyningene til Finnmark var sikret for lang tid fremover. Vareprisene fastsettes av et prisnoteringsutvalg. De varer som sendes fra England har dog regjeringen bestemt at prisene skal være som for tilsvarende varer for befrielsen. Regjeringen har sørget for nødvendig kreditt og har samtykket i at alle mennesker skal få hva de trenger uten omsyn til deres evne til å betale. - Hovedspørsmålene når det gjelder gjenoppbyggingsarbeidene er en effektiv administrasjon, materialtilførsler og finansiering. Vi har oppnevnt en fylkesarbeidsnemnd som har fått fullmakt til å lede alle gjenoppbyggingsarbeidene i fylket. Den fordeler arbeidskraft, materialer og redskaper slik at alt kommer til best mulig anvendelse. Et bygningskontor er opprettet under ledelse av en reguleringsarkitekt og en distriktsarkitekt. Krigsskadetrygden har meget å gjøre og det er opprettet et eget kontor for regulering og taksering av all krigsskade. Staten har krigsrisikoen for fiske og fangstfartøyer. Videre er det opprettet kontorer for veiveson, telegraf og telefon, landbruksadministrasjon, fyrveson og fiskeriinspektorat. - Den verste bolignøden avhjelpes ved bygging av midlertidige hus, en stor del materiale til dette er sendt fra England. Når transportforholdene tillater det, kommer det ferdigbyggede trehus fra Finland og bygningsmaterialer fra Sverige. A/S Sydvarangers anlegg er ødelagt av tyskerne, men nye maskiner blir skaffet. Regjeringen har ellers i prinsippet vedtatt at intet godkjent gjenoppbyggingstiltak skal hemmes på grunn av manglende finanser.

Statspolitiet tar stikkprøver

på all innenlandsk post. - Skriv derfor aldri noe som kan bringe deg eller andre i klørne på Stapo! - Skravlebøttene er fremdeles blant Stapos beste hjelpere. Om du vet noe så husk at det er bedre å holde kjeft og gå for å være idiot enn å snakke og dermed fjerne enhver tvil! Krigen er ikke slutt for oss enda, de hardeste prøvelser ligger kanskje foran oss. Vær modig, men forsiktig!

Kort Nytt: Palmesøndag undersøkte 300 mann alle hytter på Sjusjøen - negativt resultat. - Tyskerne torpederte Fylkesbåtenes "Kommandören" ved kaia i Bergen natt til langfredag. Det ble gjort av noen fulle gæster ombord på en schnellbåt som lå på den andre siden av vågen. 11 gaster skal være skutt. - Også i og omkring Bergen var det livlig virksomhet i påsken av Gestapo og Hird, som undersøkte pass o.l. I Vossetraktene ble folk jaget hjem fra hyttene.

Trykkfeil: I siste FF sto om et hjemmestyrkokup i Voss. Det var ved Moss. Norsk arbeidsmannsforbund fyller idag 13. april 50 år. Jubileumsfestlig-kjøtene får utstå til forbundet blir reorganisert og vi igjen får en

FRI FAGBEVEGELSE.

Den allierte sluttoffensiven på vestfronten fortsetter i samme rivende tempo. Størst fart har den nå på nordfronten, i Montgomerys avsnitt. Denne armegruppen har i løpet av uken avskåret de resterende tyskerne i Nederland, erobret Hannover, innringet Bremen og truer nå Emden. I Holland er 100.000 tyskere nå innesluttet. Sensasjonen er onsdagens 90 km framrykking til Elben like ved Magdeburg. Han står her bare 100 km. fra Berlin og ca. 150 km fra Sjukows vestligste punkt. Montgomerys enorme materialinnsats har fullstendig rendt det tyske forsvaret overende. Og da terrenget i dette avsnitt fortsatt er utmerket egnet til panserframstøt, er det trolig at vi her kan vente nye sensasjoner. Men det er en selvfølge at etter slike rekordartete framstøt må det for eller senere inntre en kortere pause.

På midtfronten har Patton i uken som gikk vesentlig vært opptatt med å sikre tilførselene og omgruppere styrkene. Nå er han imidlertid på ny kommet i raskere bevegelse. Han kjemper nå allerede på riksveien til Leipzig øst for Erfurt. Avstanden til den gamle tsjekkiske grensen er 60 km. I det hele ruller amerikanerne nå fram over en 200 km bred front fra Braunschweig til Bayreuth.

Russernes midtfront er nå oppladet til bristepunktet, og det er lenge siden man begynte å vente på at de skulle sette seg i bevegelse. Men tyskerne har 100 divisjoner oppmasjert til forsvar av linjen Stettin-Schlesien så det er naturlig at russerne tar seg tid til grundige forberedelser i dette avsnittet. I mens har Malinowski og Tolbuchin på sørfronten praktisk tatt tatt Wien og fortsetter videre vestover og nordover inn i Østerrike. Det synes som om Malinowskis hensikt er å bryte seg videre nordover i Mähren og Böhmen og på den måten å komme i ryggen på de tyske styrkene ved Ostrava. Framrykkingen på sørfronten er under en hver omstendighet en alvorlig trussel for tyskernes stilling i hele resten av det besatte Tsjekkoslovakia.

Mens de alliertes planer og mål er åpenbare, begynner tyskernes håpløse krigføring å bli mer og mer uforståelig og vilkårlig for hver dag. Det finnes ikke lenger noen samlet strategisk plan hverken i motstanden eller i tilbaketrekningene. Transportnettene er så ødelagt at noen troppeforflytninger i større målestokk er umulig. Følgen er at hver enkelt armegruppe må greie seg som best den kan. Noen overgir seg mannjevnt, andre trekker seg tilbake i hui og hast, men det er også store enheter som biter seg fast og kjemper en hensiktsløs kamp til siste mann. Det eneste sted hvor man hittil har kunnet spore en vilje til aktiv innsats mot nazismen, er i Østerrike. Det meldes at studenter og arbeidere her har ytet russerne en fremrakende støtte.

Slik bevegelse som det nå er kommet over frontlinjene blir våre angivelser bare omtrentlige, men vi resumerer situasjonen slik:

VESTFRONTEN: Kanadierne har gått over Ijsseløya etter å ha rensert Deventer. I Nord-Holland står en polsk panserdivisjon ca. 15 km fra Nordsjøen. 2. brit. arme møter liten motstand i Oldenburg som er passert. Avstanden til Hamburg er mindre enn 60 km etter at troppene har nådd Aller. De panserspissene som rykker mot Magdeburg har omgått Braunschweig. General Hodges står ca. 70 km fra Leipzig på sitt avsnitt. Fronten går så i en stor bue øst for Erfurt og svinger vestover til området over Coburg mellom Würzburg og Nürnberg, over Crailsheim til området vest for Stuttgart.

ØSTFRONTEN: Praktisk tatt hele Wien er nå på russernes hender. Tolbuchin går mot Linz og Salzburg. Han er allerede over 60 km vest for Wien. I nord har Malinowski tatt Trantchin, 128 km N.Ø. for Bratislava. Midtfronten fortsatt stille. I Königsberg ble det tatt 92.000 fanger og 32.000 tyskere falt.

Under et Lancasterangrep på Kiel ble slagskipet admiral Scheer truffet og ligger kantret på havnen. Dette var tyskernes nest siste slagskip. De har nå bare igjen slagskipet admiral Lützow.

"Fylkesfører" Rogstad, boddelen fra Trondheim, er utnevnt til sjef for statspolitiet. Han skal tiltre 24. april. Det betyr øket terror og for oss - øket kamp.

*Det er 2 ukers opplysning av nr 15
Det er datert 13/4 45 og det
annet er -- 21/4*

delse som ble sendt ut i mai
egge er de særlige norske forhold
eller ikke på dette område er det
det folket selv som skal stikke
gjennom alminnelige valg så snart
lg. Men visse hovedpunkter kan
og krav som alle gode nordmenn

okratiet, ytringsfriheten, retts-
nger og bestemmelser som er ut-
rosse. Administrative avgjørel-
ske eller NS-myndigheter, prøves

4. Øyeblikkelig løslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsetting av offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller på foranledning av den eller NS. (preisering og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særskilt skadefidende som følge av inngrep fra okkupasjonsmaktens eller fra NS'side.
5. NS-medlemmer eller andre som har skadet norske interesser eller skaffet seg uberettiget vinning under samarbeid med okkupasjonsmakten, straffes etter rettergang i betryggende former. Uberettiget krigsgjavnst inndras til fordel for statskassen.
6. En måbevisst, vidsynt politikk med sikte på: A) å trygge vår frihet, folkestyre og de demokratiske rettighetene, B) å gjenreise landets økonomi og produktivkraft, snarest mulig å sikre de nødvendige tilførsler utenfra og legge forholdene til rette for å utnytte fullt ut våre naturrikdommer og skaffe arbeid til alle. C) å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper, og D) medvirke aktivt til det mellomfolkelige arbeid for å bygge opp en internasjonal rettsorden, fremme varebytte landene imellom og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred."

I tilslutning til proklamasjonen sendte regjeringen ut følgende: "Regjeringen gir sin fulle og hele tilslutning til dette opprøpet. Det er i det beste samsvar med de uttalelser, henvendelser og opprop som regjeringen i disse 4 årene over London Radio har latt gå ut til det norske folk."

Vi skal senere komme tilbake til et par av punktene i proklamasjonen.

Norsk Jernbaneforbunds formann, Ludvik Buland, er død
i tysk fangenskap nær 52 år gammel. Det var sikkert med blannede følelser at Buland i 1940 gikk med på å fungere som viseformann i Landsorganisasjonen. Han hadde et godt navn innen fagbevegelsen og første at det hverken var edle motiver eller varme følelser som gjorde at tyskerne ville ha ham med i ledelsen. Meget hurtig ble også forholdet mellom ham og tyskerne ytterst spent. Både tyskerne og quislingene ble mer og mer rasende over at Buland sammen med Hansteen og andre tross et veldig ytre press-klarte å manøvrere også hele den legale del av fagbevegelsen over i klar opposisjon mot den nazistiske myndigheten. Da det ikke gikk hverken med trusler eller løketter, grep tyskerne i avmektig raseri til sitt gamle middel: terror. Oppholdet i det tyske tukthuset tok straffen ble omgjort til livsfarig fengsel. Buland ble dømt til døden, men sterkt på Buland's krefter. Nå som seieren er så nær, føles det dobbelt bittert at han ikke fikk vende tilbake til Norge. Vi hedrer hans minne best ved å gjøre vårt ytterste i kampen for et fritt Norge og en fri fagbevegelse.

Lønns- og arbeidsvilkårene i det befriete Norge.

Vi fortsetter idag offentliggjørelsen av enkelte avsnitt av regjeringens provisoriske anordning om lønns- og arbeidsvilkår. § 11, 1. del lyder slik:
1. Bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntreffer i N.A.F.
Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, dersom N.A.F. eller A.F.L. begjærer det. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas hensyn til dens drift og

Den allierte sluttoffensiven tempo. Størst fart har den nå i armegruppen har i løpet av uken erobret Hannover, innringet Bremen tyskere nå innesluttet. Sensasjon ben like ved Magdeburg. Han står fra Sjukows vestligste punkt. Men stadig rendt det tyske forsvar fortsatt er utmerket egnet til på vente nye sensasjoner. Men det er framstøt må det før eller senere

På midtfronten har Patton i uk sikre tilførselene og omgrupperer i raskere bevegelse. Han kjemper for Erfurt. Avstanden til den gamle ruller amerikanerne nå fram over Bayreuth.

Russernes midtfront er nå oppløst til bristepunktet, og det er lenge siden man begynte å vente på at de skulle sette seg i bevegelse. Men tyskerne har 100 divisjoner oppmarsjert til forsvar av linjen Stettin-Schlesien så det er naturlig at russerne tar seg tid til grundige forberedelser i dette avsnittet. I mens har Malinowski og Tolbuchin på sørfronten praktisk tatt tatt Wien og fortsetter videre vestover og nordover inn i Østerrike. Det synes som om Malinowskis hensikt er å bryte seg videre nordover i Mähren og Böhmen og på den måten å komme i ryggen på de tyske styrkene ved Ostrava. Framrykningen på sørfronten er under en hver omstendighet en alvorlig trussel for tyskernes stilling i hele resten av det besatte Tsjekoslovakia.

Mens de alliertes planer og mål er åpenbare, begynner tyskernes håpløse krigføring å bli mer og mer uforståelig og vilkårlig for hver dag. Det finnes ikke lenger noen samlet strategisk plan hverken i motstanden eller i tilbaketrekningene. Transportnettene er så ødelagt at noen troppeforflytninger i større målestokk er umulig. Følgen er at hver enkelt armegruppe må greie seg som best den kan. Noen overgir seg mannjevnt, andre trekker seg tilbake i hurt og hast, men det er også store enheter som biter seg fast og kjemper en hensiktsløs kamp til siste mann. Det eneste sted hvor man hittil har kunnet spore en vilje til aktiv innsats mot nazismen, er i Østerrike. Det meldes at studenter og arbeidere her har ytet russerne en fremrakende støtte.

Slik bevegelse som det nå er kommet over frontlinjene blir våre angivelser bare omtrentlige, men vi resumerer situasjonen slik:

VESTFRONTEN: Kanadierne har gått over Ijsseløya etter å ha rensert Deventer. I Nord-Holland står en polsk panserdivisjon ca. 15 km fra Nordsjøen. 2. brit. arme møter liten motstand i Oldenburg som er passert. Avstanden til Hamburg er mindre enn 60 km etter at troppene har nådd Aller. De panserspissene som rykker mot Magdeburg har omgått Braunschweig. General Hodges står ca. 70 km fra Leipzig på sitt avsnitt. Fronten går så i en stor bue øst for Erfurt og svinger vestover til området over Coburg mellom Würzburg og Nürnberg, over Crailsheim til området vest for Stuttgart.

ØSTFRONTEN: Praktisk tatt hele Wien er nå på russernes hender. Tolbuchin går mot Linz og Salzburg. Han er allerede over 60 km vest for Wien. I nord har Malinowski tatt Trautman, 128 km N.Ø. for Bratislava. Midtfronten fortsatt stille. I Königsberg ble det tatt 92.000 fanger og 32.000 tyskere falt.

Under et Lancasterangrep på Kiel ble slagskipet admiral Scheer truffet og ligger kantret på havnen. Dette var tyskernes nest siste slagskip. De har nå bare igjen slagskipet admiral Lütow.

"Fylkesfører" Rogstad, biddelen fra Trondheim, er utnevnt til sjef for statspolitiet. Han skal tiltre 24. april. Det betyr øket terror og for oss øket kamp.

Våremål.

I den proklamasjonen fra Hjemmefrontens ledelse som ble sendt ut i mai ifjor, heter det bl.a.: "Det vi ønsker å klarlegge er de særlige norske forhold som vi alene har ansvar og herrredømme over. Heller ikke på dette område er det ennå mulig å gå i detalj. Etter vår grunnlov er det folket selv som skal stikke ut den politiske kurs, etter fritt ordskifte, gjennom alminnelige valg så snart etter våpenstillstanden som det er teknisk mulig. Men visse hovedpunkter kan stilles opp som et uttrykk for de ønsker, håp og krav som alle gode nordmenn er nådd fram til gjennom kampene:

1. Et fritt og uavhengig Norge.
2. Øyeblikkelig og full gjenopprettelse av demokratiet, ytringsfriheten, rettsikkerheten og frie valg.
3. Oppheving av alle politiske lover, forordninger og bestemmelser som er utfordret etter tysk ordre eller i tysk interesse. Administrative avgjørelser, dommer-utnevnelser o.l. som skyldes tyske eller NS-myndigheter, prøves på helt fritt grunnlag av lovlige norske organer.
4. Øyeblikkelig løslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsettning av offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller på foranledning av den eller NS. Oppreisning og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særskilt skadetidende som følge av inngrep fra okkupasjonsmaktens eller fra NS'side.
5. NS-medlemmer eller andre som har skadet norske interesser eller skaffet seg uberettiget vinning under samarbeid med okkupasjonsmakten, straffes etter rettergang i betryggende former. Uberettiget krigsgjavnst inndras til fordel for statskassen.
6. En måbevisst, vidsynt politikk med sikte på: A) å trygge vår frihet, folkestyre og de demokratiske rettighetene, B) å gjenreise landets økonomi og produksjonskraft, snarest mulig å sikre de nødvendige tilførsler utenfra og legge forholdene til rette for å utnytte fullt ut våre naturrikdommer og skaffe arbeid til alle. C) å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper, og D) medvirke aktivt til det mellomfolkelige arbeid for å bygge opp en internasjonal rettsorden, fremme varebytte landene imellom og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred."

I tilslutning til proklamasjonen sendte regjeringen ut følgende: "Regjeringen gir sin fulle og hele tilslutning til dette opprøpet. Det er i det beste samsvar med de uttalelser, henvendelser og opprop som regjeringen i disse 4 årene over London Radio har latt gå ut til det norske folk."

Vi skal senere komme tilbake til et par av punktene i proklamasjonen.

Norsk Jernbaneforbunds formann, Ludvik Buland, er død. Det var sikkert med blannede følelser at Buland i 1940 gikk med på å fungere som viseformann i Landsorganisasjonen. Han hadde et godt navn innen fagbevegelsen og første at det hverken var edle motiver eller varme følelser som gjorde at tyskerne ville ha ham med i ledelsen. Meget hurtig ble også forholdet mellom ham og tyskerne ytterst spent. Både tyskerne og quislingene ble mer og mer rasende over at Buland sammen med Hansteen og andre-tross et voldig ytre press-klarte å manøvrere også hele den legale del av fagbevegelsen over i klar opposisjon mot den nazistiske nyordningen. Da det ikke gikk hverken med trusler eller løketter, grep tyskerne i avmektig raseri til sitt gamle middel: terror. Buland ble dømt til døden, men straffen ble omgjort til livsvarig fengsel. Oppholdet i det tyske tukthuset tok sterkt på Buland's krefter. Nå som seieren er så nær, føles det dobbelt bittert at han ikke fikk vende tilbake til Norge. Vi hedrer hans minne best ved å gjøre vårt ytterste i kampen for et fritt Norge og en fri fagbevegelse.

Lønns- og arbeidsvilkårene i det befrie Norge.

Vi fortsetter idag offentliggjørelsen av enkelte avsnitt av regjeringens provisoriske anordning om lønns- og arbeidsvilkår. § 11, 1.del lyder slik:

1. Bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntreffer i N.A.F. Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, dersom N.A.F. eller A.F.L. begjærer det. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas hensyn til dens drift og

Den allierte sluttoffensiven tempo. Størst fart har den nå i armegruppen har i løpet av uken erobret Hannover, innringet Bremen tyskere nå innesluttet. Sensasjonen like ved Magdeburg. Han står fra Sjukows vestligste punkt. Men stadig rendt det tyske forsvare fortsatt er utmerket egnet til å vente nye sensasjoner. Men det å framstøt må det før eller senere.

På midtfronten har Patton i utsikre tilførselene og omgruppene i raskere bevegelse. Han kjemper for Erfurt. Avstanden til den gamle ruller amerikanerne nå fram over Bayreuth.

Russernes midtfront er nå oppløst til bristepunktet, og det er lenge siden man begynte å vente på at de skulle sette seg i bevegelse. Men tyskerne har 100 divisjoner oppmarsjert til forsvar av linjen Stettin-Schlesien så det er naturlig at russerne tar seg tid til grundige forberedelser i dette avsnittet. I mens har Malinowski og Tolbuchin på sørfrenten praktisk tatt tatt Wien og fortsetter videre vestover og nordover inn i Østerrike. Det synes som om Malinowskis hensikt er å bryte seg videre nordover i Mähren og Böhmen og på den måten å komme i ryggen på de tyske styrkene ved Ostrava. Framrykkingen på sørfrenten er under en hver omstendighet en alvorlig trussel for tyskernes stilling i hele resten av det besatte Tsjekoslovakia.

Mens de alliertes planer og mål er åpenbare, begynner tyskernes håpløse krigføring å bli mer og mer uforståelig og vilkårlig for hver dag. Det finnes ikke lenger noen samlet strategisk plan hverken i motstanden eller i tilbaketrekningene. Transportnettene er så ødelagt at noen troppeforflytninger i større målestokk er umulig. Følgen er at hver enkelt armegruppe må greie seg som best den kan. Noen overgir seg mannjevnt, andre trekker seg tilbake i hui og hast, men det er også store enheter som biter seg fast og kjemper en hensiktsløs kamp til siste mann. Det eneste sted hvor man hittil har kunnet spore en vilje til aktiv innsats mot nazismen, er i Østerrike. Det meldes at studenter og arbeidere her har ytet russerne en fremrakende støtte.

Slik bevegelse som det nå er kommet over frontlinjene blir våre angivelser bare omtrentlige, men vi resumerer situasjonen slik:

VESTFRONTEN: Kanadierne har gått over Ijsseløya etter å ha rensert Deventer. I Nord-Holland står en polsk panserdivisjon ca. 15 km fra Nordsjøen. 2. brit. arme møter liten motstand i Oldenburg som er passert. Avstanden til Hamburg er mindre enn 60 km etter at troppene har nådd Aller. De panserspisser som rykker mot Magdeburg har omgått Braunschweig. General Hodges står ca. 70 km fra Leipzig på sitt avsnitt. Fronten går så i en stor bue øst for Erfurt og svinger vestover til området over Coburg mellom Würzburg og Nürnberg, over Crailsheim til området vest for Stuttgart.

ØSTFRONTEN: Praktisk tatt hele Wien er nå på russernes hender. Tolbuchin går mot Linz og Salzburg. Han er allerede over 60 km vest for Wien. I nord har Malinowski tatt Trantchin, 128 km N.Ø. for Bratislava. Midtfronten fortsatt stille. I Königsberg ble det tatt 92.000 fanger og 32.000 tyskere falt.

Under et Lancasterangrep på Kiel ble slagskipet admiral Scheer truffet og ligger kantret på havnen. Dette var tyskernes nest siste slagskip. De har nå bare igjen slagskipet admiral Lützow.

"Fylkesfører" Rogstad, biddelen fra Trondheim, er utnevnt til sjef for statspolitiet. Han skal tiltre 24. april. Det betyr øket terror og for oss - øket kamp.

Vår mål.

I den proklamasjonen fra Hjemmefrontens ledelse som ble sendt ut i mai ifjor, heter det bl.a.: "Det vi ønsker å klarlegge er de særlige norske forhold som vi alene har ansvar og herrredømme over. Heller ikke på dette område er det ennå mulig å gå i detalj. Etter vår grunnlov er det folket selv som skal stikke ut den politiske kurs, etter fritt ordskifte, gjennom alminnelige valg så snart etter våpenstillstanden som det er teknisk mulig. Men visse hovedpunkter kan stilles opp som et uttrykk for de ønsker, håp og krav som alle gode nordmenn er nådd fram til gjennom kampårene:

1. Et fritt og uavhengig Norge.
2. Øyeblikkelig og full gjenoppretting av demokratiet, ytringsfriheten, rettsikkerheten og frie valg.
3. Oppheving av alle politiske lover, forordninger og bestemmelser som er utferdiget etter tysk ordre eller i tysk interesse. Administrative avgjørelser, dommer-utnevnelser o.l. som skyldes tyske eller NS-myndigheter, prøves på helt fritt grunnlag av lovlige norske organer.
4. Øyeblikkelig løslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsettning av offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller på foranledning av den eller NS. Oppreisning og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særskilt skadefidende som følge av inngrep fra okkupasjonsmaktens eller fra NS'side.
5. NS-medlemmer eller andre som har skadet norske interesser eller skaffet seg uberettiget vinning under samarbeid med okkupasjonsmakten, straffes etter rettergang i betryggende former. Uberettiget krigsgjavnst inndras til fordel for statskassen.
6. En måbevisst, vidsynt politikk med sikte på: A) å trygge vår frihet, folkestyre og de demokratiske rettighetene, B) å gjenreise landets økonomi og produksjonskraft, snarest mulig å sikre de nødvendige tilførsler utenfra og legge forholdene til rette for å utnytte fullt ut våre naturrikdommer og skaffe arbeid til alle. C) å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper, og D) medvirke aktivt til det mellomfolkelige arbeid for å bygge opp en internasjonal rettsorden, fremme varebytte landene imellom og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred."

I tilslutning til proklamasjonen sendte regjeringen ut følgende: "Regjeringen gir sin fulle og hele tilslutning til dette opprøpet. Det er i det beste samsvar med de uttalelser, henvendelser og opprop som regjeringen i disse 4 årene over London Radio har latt gå ut til det norske folk."

Vi skal senere komme tilbake til et par av punktene i proklamasjonen.

Norsk Jernbaneforbunds formann, Ludvik Buland, er død

.....
i tysk fangenskap nær 52 år gammel. Det var sikkert med blannede følelser at Buland i 1940 gikk med på å fungere som viseformann i Landsorganisasjonen. Han hadde et godt navn innen fagbevegelsen og første at det hverken var edle motiver eller varme følelser som gjorde at tyskerne ville ha ham med i ledelsen. Meget hurtig ble også forholdet mellom ham og tyskerne ytterst spent. Både tyskerne og quislingene ble mer og mer rasende over at Buland sammen med Hantsteen og andre-tross et veldig ytre press-klarte å manøvrere også hele den legale del av fagbevegelsen over i klar opposisjon mot den nazistiske nyordningen. Da det ikke gikk hverken med trusler eller løketter, grep tyskerne i avmektig raseri til sitt gamle middel: terror. Buland ble dømt til døden, men straffen ble omgjort til livsfarig fengsel. Oppholdet i det tyske tukthuset tok sterkt på Buland's krefter. Nå som seieren er så nær, føles det dobbelt bittert at han ikke fikk vende tilbake til Norge. Vi hedrer hans minne best ved å gjøre vårt ytterste i kampen for et fritt Norge og en fri fagbevegelse.

Lønns- og arbeidsvilkårene i det befriete Norge.

.....
Vi fortsetter idag offentliggjørelsen av enkelte avsnitt av regjeringens provisoriske anordning om lønns- og arbeidsvilkår. § 11, 1.del lyder slik:

1. Bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntreffer i N.A.F. Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, dersom N.A.F. eller A.F.L. begjærer det. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas omsyn til dens drift og

arbeidsforhold, og til arten og utførelsen av det arbeids som i tilfelle blir underlagt tariffen. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende. Kan det henvises til flere tariffavtaler, skal avtale for gruppe av bedrifter i samme by eller distriktet benyttes. Hver vedkommende tariffavtales lønnssetser (Dag uke-måneds eller prosentlønn eller akkordsatser) ikke naturlig kan anvendes umiddelbart, forhandles overensstemmende med § 10 (denne § gjelder lønns- og arbeidsvilkårene i offentlige virksomheter hvor vedkommende offentlige myndighet overtar Arbeidsgiverforeningens gjøremål). Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd som i punkt 2 fastsatt (vedr. p.2 se neste nr. av FF). Er en nyinnmeldt bedrift bundet av seroverenskomst, blir denne gjeldende inntil den er bragt til utløp. Foreligger det ved innmeldelsen av en bedrift plassoppsettelse i anledning av revisjon av bedriftens overenskomst, kan den annen organisasjon motsette seg at den mellom vedkommende organisasjon og N.A.F. gjeldende tariffavtale automatisk kommer til anvendelse, dersom denne nå inneholder hjemmel for det. Bestemmelser i någjeldende tariffavtaler om riksmeglingemennens fastsettelse av lønnssetser for nyinnmeldte bedrifter eller for tidligere innmeldte bedrifter hvor lønnssetser ikke er fastsatt, blir fortsatt gjeldende inntil bestemmelsene er bragt til opphør.

"Fylkesfører" Rogstad, boddelen fra Trondheim, er utnevnt til sjef for statspolitiet, Han skal tiltre 24. april. Det betyr øket terror- og for oss: øket kamp!

9. april

ble i London feiret ved en felles norsk-dansk høytidelighet i det æverdige Westminster Abbey. Biskop Fjellbu og den danske presten Sandbæk talte. I anledning av 5-årsdagen for det tyske overfallet, sendte en rekke fremtredende menn hilser til det norske folk, deriblandt kong Håkon, president Roosevelt, utenriksminister Eden, erkebiskopen av Canterbury og utenriksminister Trygve Lie.

Nazistenes siste ferd.

Quislinger i verden vide er idag nervøse blitt Og de syns det er på tide at de kanskje flytter litt.

Det er ingen sak å flytte når man vet hvor man skal hen. Hvilket hus og hvilken hytte kan gi ly for disse menn?

Hitler er en far for sine, han vil ha dem alle hjem. Ingen sorg og ingen pine skal få lov å ramme dem.

Alle er de "eingeladen" -venlig uttrekk: kisteklar! til hans gods i Berchtesgaden. Ingen fare truer der.

Støre under møtes atter, Quisling, Musse og Leval. Begærkleng og spøk og latter fyller Hitlers "Feldherr'n-hall".

Norsk arbeidsmannsforbund

fylte den 13. april 50 år. Jubilæumsfestlighetene får utstå til forbundet blir reorganisert og vi igjen får en

Her er mat for flere uker Et og drikk! Ta alt med ro! For hver flaske vin de sluker vokser deres selerstro.

Da slår Hitler hardt i bordet: "Jeg har fått en god ide. Under jorden! Det er ordet. Heil og Hoch! Hver mann går med

Løfter så med skyn sin kikkert "Achtung! Achtung! Tusen fly! Satens hus er bombesikkert han vil sikkert gi oss ly!

Oss kan intet mere hende Synd på dem som blir igjen! Store Satan, venn og frende, her er dine siste menn."

Dorian Red (i Norges nytt)

Det forekommer oss at rimet kan synges på flere melodier (Tyven tyven eller Stenke Rasin) Men la ikke Gestapo høre noe - de tåler ikke spøk der i gar'n nå!

Hjemmefrontens program.

I forrige nummer av F.F. gjenga vi hovedpunktene i den proklamasjon som Hjemmefrontens ledelse offentliggjorde i mai ifjor. Et par dager senere sendte hjemmefrontledelsen ut en ny erklæring, som foruten en aktuell innledning, inneholder dels en gjentakelse, dels en supplerende av maideklarasjonen. Da vi er kjent med at praktisk talt alle F.F.s lesere allerede har sett den nye erklæringen, skal vi her bare kommentere hovedinnholdet i proklamasjonen, til dels jevnført med mai-deklarasjonen. (1)

Det vesentligste avsnittet i Hjemmefrontledelsens siste erklæring gjelder vår holdning hvis fienden setter i verk sine planer om å legge vårt land øde. "Om så skjer, vil våre hjemmestyrker møte ham med vopnet makt. Andre nordmenn vil følge de direktiver som i en slik situasjon vil komme fra den norske regjering, Forsvarets overkommando og Hjemmefrontens ledelse". Dette er en klar og grei beskjed. Og det er hverken fraser eller unødige snakke, men dødsens alvor når det også understrekes at tiden omkring Tysklands sammenbrudd "vil stille større krav til vår offervilje, vår disiplin og vårt samhold enn noen sinne før. Den innsats vi yter, vil avgjøre vårt lands lykke for generasjoner fremover".

Om en sammenlikner maiproklamasjonen og den nye programerklæringen, vil en se at den siste gir en mer bestemt og positiv formulering av de punkter som gjelder den økonomiske og sosiale gjenreisningen. Også ellers må en si at programmet i høy grad er i samsvar med de ønsker og mål som arbeiderbefolkningen har for etterkrigstiden.

Straks krigen er over, må vi - som det står i punkt 5 - "slå hardt ned på dem som har beriket seg på samarbeid med fienden". - Dette er utvilsomt et folkekrav som må oppfylles selv om de spekulantene det her gjelder vil søke å komme seg unna ved å gjemme seg bak formaljuridiske disposisjoner.

Punkt 6: "skaffe tilveie de størst mulige mengder av livsviktige varer og fordole dem på en rettferdig måte". Uttrykket "rettferdig" må her bety at varene blir fordelt etter behovet, som jo nå er temmelig forskjellig hos de forskjellige lag av folket.

Punkt 7: "sørge for at alle får nyttig arbeid ved en aktiv beskjeftigelsespolitikk og kontroll med arbeidslivet". - Den pasus som vi har understreket sto ikke i maiproklamasjonen. Det er meget viktig at den nå er med.

Punkt 8: "gjennomføre et rettferdig forhold mellom priser og lønninger". - For lønsmottakerne er pris- og lønnspolitikken et helt sentralt problem, og det vil sikkert ikke bli mangel hverken på krefter eller vilje til å finne den best mulige løsning. Men det blir umulig i løpet av den nærmeste tid etter krigen å nå samme reallønn og levostandard som før krigen. Vi skal da huske på at skylden for dette faller på Hitler, Quisling & Co. -

Såvel maideklarasjonen som den siste erklæringen slår utvetydig fast at både grunnloven og våre gamle demokratiske rettigheter skal gjelde uavkortet med en gang landet er fritt. Eric valg blir holdt så snart det er teknisk mulig. Et spørsmål står imidlertid ennå åpent: Skal det gamle storting innkalles eller ikke? Meget saklige og demokratiske argumenter står mot hverandre når det gjelder det problemet, men det er fra enkelte hold også servert ytterst usaklige og demagogiske argumenter i diskusjonen. Vi går ut fra at de personer og institusjoner som skal avgjøre dette spørsmålet kommer til å legge størst vekt på hva de tror flertallet av det norske folk mener. Noe diktatur blir det under ingen omstendigheter her i landet etter krigen. Et hvert forsøk i den retning vil bli kvalt i fødselen.

(1) (Ordlyden til den nye proklamasjonen kan en få ved henvendelse til kontaktpunktene).

Om de arbeidere som i løpet av en tariffperiode inntar i A.F.L. inneholder regjeringens tidligere omtalte provisoriske anordning følgende bestemmelse (§ 11, punkt 2):

Hvis der ved en tariffbundet bedrift organiseres arbeidere, hvis arbeid foregår på et sted tariffavtalen gjelder, og hvis arbeid ikke omfattes av tariffavtalen; kan hver av partene begjære, opptatt forhandlinger om disse nyorganiserte arbeideres lønns- og arbeidsvilkår, overensstemmende med § 10. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd bestående av 1 representant for hver av partene med en nøytral oppmann, som oppnevnes av partene i fellesskap. Blir disse ikke enige, oppnevnes oppmannen av riksmeglingsmannen. - Nemnda skal ved sin avgjørelse ta omsyn til de tariff-festede lønns- og arbeidsvilkår for de øvrige arbeidere ved samme bedrift, idet der ved fastsettingen av forholdet mellom de nye satser og de for tariff-festede legges til grunn tilsvarende innbyrdes forhold i liknende bedrifter så vidt mulig på samme sted. For så vidt slike bedrifter er medlemmer av N.A.F., bør der ved sammenlikningen fortrinnsvis tas omsyn til side medlemmers satser. - Som arbeidere i denne paragraf forstås ikke funksjonærer eller formenn i adm. stilling.

Finnene strømmer inn i sine fagforeninger.

Sekretær Möller i Sveriges LO forteller bl.a. følgende til Morgontidningen etter et 14 dagers besøk i Finland: "Siden våpenstilstanden er medlemstallet i den finske landsorganisasjon øket fra 80.000 til over 110.000. Avdelingenes antall er øket fra 200 til 1200. Tilliten til fagbevegelsen er styrket. Grupper som før sto utenfor, som f.eks. funksjonærer i post- og talletaten, los- og fyrpersonale og andre statstjenestegrupper, søker nå om å bli opptatt i organisasjonen. Levekostnadene er mer enn fordoblet under krigen. For tiden stiger lønninger og priser parallelt. Det store spørsmål er nå å nå fram til en stabilisering av prisnivået."

En internasjonal sosialistkonferanse

ble holdt i London i mars. Norge var representert ved Finn Moe og Åke Ording. Flertallet på konferansen, deriblant de norske representanter, stemte for at den gamle politiske internasjonale ikke kan reorganiseres for alle tyskokkuperte land er befridd.

Våre gamle kjenninger

Falkenhörst og Rehdulic fikk hver sin kommandopost på østfronten, den førstnevnte ved Köslin, den andre ved Königsberg. Svenske aviser mener at begge nå er havnet i russisk fangenskap.

Warsjawa 1939 - Berlin 1945.

"Deutsche Allgemeine Zeitung" omtalte i en artikkel den 8. oktober 1939 forsvaret av Warsjawa med bl.a. følgende ord: "Byens øverstbefalende avviste alle oppfordringer til å erklære Warsjawa for en åpen by og oppfordret isteden - på en for den polske krigføringen karakteristisk diletantmaner - gjennom radio og presse hele befolkningen til å delta i forsvaret. Hvert eneste hus ble gjort til et militært støttepunkt. Etter disse rystende beviser på en like naiv som uhyggelig militær diletantisme hos det polske forsvaret, så vi de tyske troppenes forbimarsj foran der Führer. En større kontrast er ikke tenkelig. På den ene siden vild fanatisme, som uten mål og mening slo omkring seg uten lenger å kunne innse sin egen begrensning - på den annen side" -- o.s.v.

Kort utenriksnytt:

De allierte har tatt i bruk en ny type troppetransportfly som kan medføre 36 fallskjermssoldater. Under operasjonene i Syd-Frankrike og ved Arnheim i høst var toppkapasiteten på slike maskiner 18 mann. - Av Jugoslavias 16 millioner innbyggere, ble 1,5 mill. skutt eller deportert mens landet var okkupert. - En Gallupundersøking i Sverige viser at 62 % av befolkningen er for lønnsforbedringer allerede mens krigen ennå pågår. Omtrent halvparten av folket foretrekker imidlertid at dette skal skje ved prissenking, bare 18 % holder på høyning av nominallønningene, 32 % gir intet bestemt svar. - Den svenske professor A.W. Persson, som i mars vendte tilbake til Sverige fra Hellas, hevder i en artikkel i "Dagens Nyheter" at ELAS og EAM i visse områder av landet omfattet mer enn halvparten av befolkningen, på Pelopones endog 80 - 90 %. Organisasjonene hadde tilslutning fra demokrater, bondepartiet, venstre fløy av det nasjonale samlingsparti, sosialister, kommunister, faglige arbeiderorganisasjoner, tjenestemannsorganisasjoner o.s.v.

President Roosevelt

uttalte en gang i en tale: "Hvis noen spør hvorfor vi fører denne krigen, la ham se mot Norge. Hvis noen innbiller seg at krigen kunne vært unngått, la ham se mot Norge. Og hvis noen er i tvil om demokratiets seiersvilje, sier jeg igjen se mot Norge, og han vil få svar på sitt spørsmål i det samtidig beseirede og ubeseirede Norge." - Måtte vi i den tid som kommer gjøre oss verdig denne ros fra Amerikas hittil betydeligste statsmann, det store menneske Franklin D. Roosevelt.

Frontsituasjonen.

Ennå kjemper forbitrede rester av den tyske krigsmakt en vanvittig kamp i de områdene som foreløpig ikke er besatt av de allierte. Men plassen blir mindre for hver dag, forrådene skrumper inn og all transport umuliggjøres. I nord er Nordsjøen nådd, og presset mot Bremen, Hamburg og de andre nordtyske byene stiger for hver dag. Det er ikke sannsynlig at den tyske motstanden i nord vil vare i så mange dagene. Det er neppe heller tanken til de desperate nazistene å holde dette området lenger enn nødvendig for Forsvaret av Berlin. Kampen om rikshovedstaden er nå for alvor begynt. De vestallierte har forsterket sine bruhoder på østsiden av Elben og rykker jevnt og sikkert fremover til tross for innett tysk motstand. Fra øst har endelig Sjukov satt sin offensiv i gang. Moskva er riktignok som vanlig ved begynnelsen av en offensiv tilbakeholdende med meldinger, men såvel russiske som tyske frontkorrespondenter har allerede meldt om russisk gjennombrudd mot Berlins syd-østre bydeler. Kampen om Berlin vil nok under alle omstendigheter koste begge parter meget blod.

På Pattons avsnitt er de vestallierte nå rykket inn i Tsjekkoslovakia mellom Hof og Asch. Disse tropper står nå mindre enn 150 km. fra Prag.

Fangetallet på vestfronten stiger nå med 4.000 pr. time. I Ruhr er fangetallet oppe i 310.000, men ventes å stige ved den endelige sluttrensning som nå pågår. Som svar på Hitlers siste proklamasjon overgav 5 generaler seg med sine staber i Ruhr. Generalfeltmarschal Model har begått selvmord.

Etter den siste allierte fremrykkingen er det blitt betydelig mindre sannsynlighet for at tyskerne kan trekke krigen ut ved forsvar av de sørlige fjellognene.

VESTFRONTEN: Emden og Bremen står for fall. Allierte tropper står allerede ca. 25 km. fra Hamburg. Magdeburg er erobret, likeså Zwickau og Langenfeldt på midtfronten. Leipzig, Halle, Chemnitz er praktisk tatt på de alliertes hender. I syd er rikspartidagens by Nürnberg, delvis tatt.

ØSTFRONTEN: I sør står russerne nå bare 10 km. fra Ostrava, Malinowski kjemper i Bornau. Forsteder mens Mittelbach er tatt.

Norges - Nytt.

På grunn av plassmangel gjengir vi Norge-nyhetene summarisk: Hjemmestyrkens i arbeid: Jernbanelinjen mellom Kongsberg og Saggrenda prutt på 26 forsakjellige steder natt til 12. april. Motorbåt (250 tonn) senket sammen natt ved Tangen slip i Drammen. 4 norske fanger befridd fra Gestapos fengsel i Drammen 2. april. Av tyskernes samlede beholdning cylinderolje på 40.000 tonn, gikk 17.000 liter opp i røk i Drammen for leden tross vakter på hver fjerde meter utenfor lageret. - Fire tyskere ble for leden skutt for mytteri ved luftvern batteriet på Vestre Holmen i Aker. Tysk sabotasje skal være forsøkt mot ubåtanleggene i Laksevåg. Stadig meldes om tyske soldater som tar seg over til Sverige pr. båt eller til fots. - 11. april gikk ca. 500 SS, hird, stapofolk m.v. til aksjon i Ski, 300 nordmenn ble arrestert og forhørt, 30-40 ble ført til Oslo, resten løslatt. - Biskop Berggrav befridd fra hytta i Asker natt til tirsdag, er nå i Sverige.

F.U. (d.v.s. det illegale sentrale utvalg for Den Fri Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge) finner det nødvendig, som følge av en vis agitasjon som bare kan virke splittende og dermed svekke oss i vår kamp, å gjøre rede for de forslag som er gjort fra vår side for å få til et samarbeid med de fagorganiserte kommunister. Uten omsyn til den rolle kommunistene spilte under den første tiden av okkupasjonen, har vi satt alt inn på å samle alle krefter innen våre egne rekker til en aktiv kamp for Norges frigjøring.

Fagorganisasjonen i Norge tok opp som medlemmer alle lønnsstakere (unnatt nazister) som godkjente fagorganisasjonens formål og lover. Alle måtte loyalt bøye seg for lovlig fattede vedtak. Styret og utvalg ble satt sammen bare under omsyn til den enkeltes interesse for fagorganisasjonen og vedkommendes kvalifikasjoner.

Ved det tyske overfallet 9. april 1940 oppfordret Landsorganisasjonen alle medlemmer om å slutte opp om Kongen og Regjeringen i den nasjonale forsvarskampen. Fagorganisasjonens frihet var avhengig av landets frihet.

Det gjaldt å bevare fagorganisasjonens enhet også under okkupasjonen og den illegale perioden en ventet måtte komme. En måtte søke å hindre at samholdet ble svekket og at forvirring oppsto blant arbeiderne ved at det ble sendt ut forskjellige faglige paroler og retningslinjer. I 1941 ble det derfor forhandlet med representanter for det kommunistiske parti. Det ble i tilslutning til Regjeringens og den norske hjemmefrontens grunnprinsipper inngått avtale om at det bare skulle sendes ut faglige orienteringer og direktiver fra en sentral instans.

Da også kommunistene ga tilkjenne at de ville slutte seg til den nasjonale forsvars- og frihetskamp, ble det tatt inn en representant fra dem i den sentrale illegale faglige ledelsen (F.U.) Dette var et brudd på tidligere praksis i fagorganisasjonen, som ikke godkjente representanter fra noe bestemt politisk parti i faglige instanser. Men den ekstraordinære situasjon var bestemmende for fagorganisasjonens ledelse.

Denne formen for representasjon fra kommunistene i den faglige ledelsen fortsatte til utgangen av 1943. Høsten 1943 begynte kommunistene å sende ut egne faglige direktiver på tross av at deres egen representant hadde godkjent det som var sendt ut av den anerkjente ledelse. Ved konferanse erklærte kommunistenes representanter at de akttet å sende ut de faglige paroler og retningslinjer de selv ønsket.

På tross av dette åpne bruddet på forutsetningene for kommunistenes representasjon i F.U. (den faglige sentrale ledelsen), er de holdt orientert om alle faglige spørsmål gjennom den representant de selv har utnevnt. Lokalt deltar kommunistene i faglig arbeid på like vilkår med andre, selv om de ofte søker å fremme egne partipolitiske formål. Det har også forekommet dannelse av kommunistiske faglige utvalg ved siden av de bestående.

På grunn av kommunistenes egen holdning er det for tiden ikke mulig å nå fram til noen annen form for samarbeid enn det som idag praktiseres. Samarbeidet mellom F.U. og de industrielle og lokale faglige utvalg har vært det aller beste, først og fremst fordi det hele tiden har bygget på gjensidig tillit, som er den ufravikelige betingelsen for vår kamp.

Spørsmålet om politisk samling i et arbeiderparti må tas opp til prøving så snart Norge er fritt. For først da er det mulig å få en forsvarlig organisasjonsmessig behandling av en sak av denne betydning og rekkevidde.

Det må være klart for enhver at vi ikke under de rådende forhold kan offentlig diskutere vår virksomhet. De som har deltatt eller fulgt med i vår 5-årige kamp vet hvilken kjempermessig innsats det er gjort på den faglige fronten. Når vi nå står midt oppe i sluttkampen, gjelder det mer enn noen gang tidligere at vi står samlet i kampen for vårt lands frigjøring og gjenreisningen av en

FF

Norges frigjøring.

Utenriksminister Edens hilsen til Norge i anledning 9. april inneholdt bl.a følgende setning: "Vi må regne med at det ennå kan bli tunge timer innen landet er endelig frigjort". Noe slikt forbehold inneholdt ikke hilsenen til Danmark og forskjellen er ingen tilfeldighet. Eden regner med at tyskerne vil føre en siste desperat kamp i den norske "fjellfestningen". Denne muligheten og de eventuelle mottrekk som kan tenkes, diskuteres stadig livligere både i svensk og anglosaksisk presse. For oss nordmenn blir spørsmålet mer og mer dominerende etter hvert som den tyske motstanden opphører på kontinentet.

Det er ikke tvil om at ledende tyske og norske nazister lenge har truffet forberedelser til å "forsvare" Norge på liknende måte som de har planer om å holde en fjellfestning i de bayerske alper etter at alle andre fronter er opphørt å eksistere. Alle kjenner til de befestningsarbeider og andre militære forberedelser som tyskerne i den siste tiden har foretatt så vel i Osloområdet som på en rekke andre steder utover i landet. Det påstås at tyskerne nå også har flere fly i Norge enn noen gang før. Tunge våpen skal likeledes være transportert hit i de siste månedene. Ca. 300 ubåter og betydelige rester av den tyske krigsmarine har søkt tilflukt langs Norges kyst. Broer, fabrikker og kaianlegg er underminert. Kort sagt: En total krig med dens totale ødeleggelse er forberedt. Imidlertid er det jo ikke helt sikkert at alt går slik som de ledende nazister ønsker. Blant de 200-250.000 tyske soldater som enda oppholder seg i vårt land, er det så vidt vi vet meget få SS-soldater. Når hele Tyskland er besatt, vil neppe krigslysten blant Wehrmachtssoldatene være særlig stor. Og enda mindre vil den bli om det lykkes å ta naziregjeringen med Hitler i spissen, tilfange. - Allikevel - vi må alle være forberedt på det verste!

Både fordi vi ikke kan regne med å få slutt på det tyske horredømmet i Norge alene og fremfor alt fordi det gjelder å vinne en hurtig seier for å hindre ødeleggelse, trenger vi i høy grad hjelp utenfra, helst både fra øst og vest. Hvilke planer og muligheter våre allierte i vest har for å gi oss en effektiv hjelp, vet vi ikke. Hurtig hjelp kan vi sannsynligvis bare få pr. fly. En invasjon sjøveien vil antakelig kreve flere ukers forberedelser. Fra øst - fra Sverige - er mulighetene for å organisere en omfattende militær bistand teknisk sett atskillig enklere. Kretser som står den norske regjering nær har derfor i en redegjøring hevdet at Sverige bør mobilisere størst mulige styrker med henblikk på en invasjon i Norge. Det presiseres i redegjøringen at det er meget om å gjøre at det hand-les hurtig. - Et bestemt forlydende sier at den svenske riksdag allerede idag, fredag, skal ta stilling til dette viktige spørsmålet på et lukket møte. Noe blankt avslag tror vi ikke riksdagen vil vedta. Nazidiktaturet er også Sveriges fiende. Titusener svensker er som nordmennene beredt til å bekjempe det med våpen i hånd.

Ingen britisk samlingsregjering etter krigen.

Churchill oppfordret forleden på det konservative partis kongress arbeiderpartiets ministre til å gå med i en samlingsregjering etter krigen. Arbeidsminister Bevin har i en tale skarpt avvist dette forslag. Han betegnet det som en hån mot demokratiet og regjeringen ved neste valg skulle enes om offisielt godkjente kandidater. Bevin uttalte at han frivillig hadde støttet Churchill som nasjonens leder i krig, men han hadde aldri støttet ham i hans egenskap av formann for de konservative. Bevin angrep videre de konservative for deres svake holdning mot nazistene før krigen. De hadde vært villige til å slutte en handel med Hitler og hans håndlangere. De hadde også vist manglende evne og vilje til å løse beskjeftigelsesproblemet.

Fra Danmark:

Ca. 10.000 dansker sitter innesperret i Gestapos fengsler i Danmark eller i tyske konsentrasjonsleirer (hvis de ikke nå er befrikket). - Ca. 1/3 av Danmarks handelsflåte er gått tapt under krigen, 1.400 danske sjømann og fiskere har mistet livet på grunn av krigshandlinger. - Schalburg-ligaen i Danmark (nazistenes terrororganisasjon) har helt på måfå ødelagt verdier for 100 millioner kroner. - Tallet på nye tilfelle av syfilis er steget fra 400 i 1940 til 4.000 i 1944, gonnere fra 7.000 til 23.000. - Tallet på tyske flyktninger i Danmark er nå ca. 300.000. - Danmarks samlede tilgodehavender i Tyskland var ved årsskiftet 7 milliarder kroner, d.v.s. et år nasjonalinntekt. - Det finnes ca. 100 frie aviser i Danmark.

Den nye tsjekkosllovakiske regjering.

Etter president Benes' tilbakevenden til Tsjekkoslovakia har den tidligere tsjekkosllovakiske minister i Moskva, sosialdemokraten Fierlinger, dannet en ny regjering som består av 16 tsjekkere og 6 slovakere. Av tsjekkerne er 3 katolikker, 3 sosial-nasjonale (Benes' parti), 3 sosialdemokrater, 3 kommunister, 2 partiløse og 2 generaler. Av slovakene er 3 demokrater og 3 kommunister. Utenriksminister Jan Masaryk er partiløs.

Regjeringen erklærer at en vil fortsette krigen til Tysklands endelige nederlag. Den tsjekkosllovakiske hær skal utdannes med den røde hær som forbillede og i nært samarbeid med den. Utenrikspolitikken skal bygge på alliansen med Sovjetsamveldet. Når det gjelder å straffe Tyskland og fastsette skadeserstatninger og nye grenser, vil den samarbeide mest mulig intimt med Sovjetsamveldet og andre slaviske og demokratiske folk.

Fra H.L.

Rødt lys for AT!

Den nazistiske AT-ledelsen har besluttet å samle tusenvis av norsk ungdom i leirer i sommer. Noen steder er innkallingen alt begynt.

Du norske gutt og jente som nå blir utkommandert: For landets og din egen skyld: Husk ordren fra Hjemmefrontens Ledelse: Du skal ikke møte til arbeidstjeneste i år!

Det store spørsmål for alle nordmenn idag er dette: Hvordan vil slutten på krigen bli her i landet? Hva vil de 200 tusen tyskere i Norge foreta seg før de blir tvunget til å legge ned våpnene? Vår militære overkommando har sagt fra så alvorlig som den kan at i de nærmeste ukene kan vi komme til å bli utsatt for de hardeste prøvelsene under hele krigen. Vi ser dessuten hvordan tyskerne overalt, også her i Norge planmessig forbereder seg på kamp. Vi må være klar over hva som kan komme til å hende.

I denne situasjonen er det landssvik om gutter og jenter lar seg samle i militære leirer rundt omkring i landet. AT-ledelsen vetingen ting om hvor krigen kan komme til å rase. Men vi vet om hele det høyere AT-sjefatet at det tilhører NS-partiet, som står på tyskernes side i krigen.

Innkalling til AT er mobilisering for fienden og AT-uniformen er en fiendtlig uniform. Forstår du hva det betyr å befinne seg i fiendtlig uniform når frigjøringskampen pågår? Pass på så du ikke kommer i en situasjon som du ikke ønsker å komme i. Vær våken! - Krigens lover er ubønnhørlig strenge. De strøk av landet som gjør minst motstand mot AT, vil nå komme i den farligste stilling. Det skal både foreldre og ungdom huske på nå innkallingsordren kommer.

Norske gutter og jenter: NEKT AT I ÅR! Det er ordre fra Hjemmefrontens Ledelse. Den som handler mot ordren, utsetter seg for den største fare og skal etterpå stå til ansvar som parolebryter.

Hold sammen, samråd deg med andre som er innkalt. Lytt etter gode råd, og følg dem!

VÆR STERK

GJØR ANDRE STERKE.

Frontsituasjonen.

I det offentlige dette skrives er det ikke stort mer igjen av Adolf Hitlers Tredje Rike enn 2 - 3 forrevne og gruslagte provinser. Det eneste som er igjen av det Tyskland som nazistene voldtok i 1933 er en stripe i nord og en del av området sør for Donau. Praktisk talt alle tyske byer av betydning er på de alliertes hender, og de få som er igjen er lagt i aske og u-niddelbart truet. Russere har nå besatt over halvparten av Stor-Berlin og byen er helt avskåret fra omgivelsene.

Sammenslutningen av de russiske og vestallierte tropper antas nå å være et faktum, selv om den offisielle melding ennå ikke er kommet. Og det er her ikke bare tale om langt fremskutte panserhiler. Det er massive styrker fra begge sider som slutter opp med hverandre på bred front langs Elben fra Dresden i sør til Wittenberg i nord. Og bredden øker fra time til time. Om få dager vil de allierte fra øst og vest ha kontakt med hverandre over en front på ca. 200 km. Det som da vil gjenstå i søre Tyskland blir å rydde i storsjø- og Nordsjøkysten og ransse Bayern. Den første delen av oppgaven vil sikkert ikke by på større vansker. Terranget her er ypperlig egnet for panserfremstøt, og det antas at tyskerne har svekket denne fronten betraktelig til fordel for det håpløse forsvaret av Berlin. Oppgaven i sør vil ganske sikkert by på atskillig større hindringer. Det påstås at tyskerne for lang tid siden så fram til muligheten av å føre en forsvarskrig i de bayeriske alper. Med henblikk på dette skal det her være samlet atskillig forråd og utbygget sterke pinnvinstillinger. Terranget er her glimrende egnet for forsvarskrig. På den annen side har utvilsomt den allierte fremrykking fra vest skjedd med en hurtighet som helt har kullkastet de tyske planene. Det er derfor sannsynlig at det hverken er blitt tid eller anledning til å trekke større troppemasser sørover. At de allierte allerede har overskredet Donau på flere steder og har nådd Augsburg på vei mot München tyder på at det tyske forsvaret heller ikke i sør vil kunne forlange krigen med så mange dager. Spørsmålet blir da om de tyske styrkene i Böhmen-Mairn og Østerrike kan holde stand. Disse har også fordelene av et utmerket forsvarsterreng, men på den annen side må en ta i betraktning at store deler av befolkningen i disse områdene er fiendtligsinnet og til dels aktivt vil støtte de allierte. Sammenbruddet i Tyskland vil også utvilsomt bare på disse troppenes moral; og de siste russiske fremstøtene til Brno og vestover i Østerrike har gjort deres strategiske stilling betydelig ugunstigere. Selv om spredte styrker vil kunne holdt det gløende en tid opp i fjellene, betyr dette neppe synderlig hverken for krigens varighet eller avslutning.

De siste ukene har den allierte aktiviteten også i Italia økt kraftig og fremgangen er betydelig. Troppene strømmer nå over Po og tyskerne er også her på full retrett mot fjellene. Italienske partisaner yter stor hjelp og fangetallet går opp i tusener.

Det later til at det allierte flyvåpen ikke har stor tro på at Hitler befinner seg i Berlin. Onsdag var de over Berchtesgaden og nærmeste omegn. I vid omkrets ble hele området pløyet opp med 6 tonns bomber. Kort utenriksnytt:

Router melder at 1.200 mennesker dør av sult i Rotterdam hver måned. Allierte fly skal kaste ned ned til de 4.5 mill. sultende hollendere i det tyskbesatte Vest-Holland. - Japans nye premierminister uttalte 28 april i en radiotale bl.a.: "Vår keisertronnes grunnvoller ryster. Hvis ikke stillingen kan vendes til vår fordel, har vi ingen grunn til optimisme". -- Den tsjekkiske regjering vil utvise alle sudettyskere som ikke klart har påkjempet nazismen. - Fra London meldes at norske motortorpedobåter i de siste 5 - 8 måneder har senket 130.000 tonn tysk tonnasje, 10.000 anglo-saksiske soldater er utdannet til skitropper av norske instruktører på Island. --

Kampen mot de stripete og svake

er en meget viktig del av den norske hjemmefrontens oppgaver. Alle vet at det finnes "jössinger" som ikke er villig til å yte selv det minste offer for å vise at de er gode nordmenn. Enda verre er det når de i sine gjerninger opptrer direkte unorsk. Den alminnelige mening er slike folk, som bare er norske i kjeften, i mange tilfelle fortjener samme dom som quislingene. De skal ikke unnakylde seg med at de "ikke visste" at de ikke gjorde sin plikt. Etter 5 års okkupasjon bør enhver vite hva det kreves av ham - og er han i tvil så er det best å unnlate å utføre de tvilsomme handlingene.

For norske arbeidere er det selvsagt mest nedslående når noen av deres egne klassefeller viser en svak holdning. Blant alle bevisste arbeidere har det derfor vakt stor harme når de i den siste tiden har kunnet se norske arbeidere iferd med å bygge bunkers og forsvarsanlegg for tyskerne. Noen mener kanskje at de vil bli ettersøkt om de nekter å utføre slikt arbeid. Det hjelper ikke i en så stor by som Oslo er det mulig å stikke seg vekk. Tyskerne har ingen rett til å kreve slikt arbeid av nordmenn. Enhver vet hva disse bunkersene i Oslo skal brukes til. I folkets byne er det en grov forbrytelse å arbeide på slike anlegg, så sant en ikke har en revolver direkte i ryggen. Parolen til alle arbeidere er derfor: **VEKK FRA DE TYSKE MILITÆRE ANLEGG!**

Direktør Hardy Lundheim

Kongensgt. 6, Norsk Skinnforedling A/S oppsa 11/4 26 mann fra sin bedrift i Sandvika. Disse sluttet 19/4 og ble av arbeidsformidlingen beordret på vedhugst. Fabrikken har vesentlig drevet med foredling av saueskinn til tyskerne og tjent store penger. Direktøren er visstnok ikke medlem av NS, men svært gla i penger.

Motormaskinist og maskinmester Aso Jörn Sjuls Narverud

ved Oslo Samvirkelags Bakeri har ved flere anledning vist alt for stor tjenestevillighet overfor tyskerne. Han har også forsøkt seg med lønnspress. Vi synes derfor han fortjener å "henges ut" som eksempel på en dårlig nordmann.

Dagens TT.

De aktive sabotørene sprenger når det er nødvendig. De passive sabotører skader tyskerne like meget ved summen av alle de små pausene som bremser virksomheten. Vi skal derfor arbeide med lim på nevene. Vi Teller Til ti mellom hvert håndgrep.

Kort nytt!

En del av de russerne som har deltatt i de russiske Vlassov-avdelingene her i landet, er fratatt våpnene. Tyskerne har fått mistanke om at mange av de sløtt ikke har omvendt seg til nazismen. -- En plan for norsk ruteflygning etter krigen er utarbeidet i London. Planen vil bli satt i verk så snart Norge er fritt. -- Den tyske øverstkommanderende i Halden, oberstlöjtnant Schilder, er flyktet til Sverige. -- Omkring 1000 hjemmestyrkefolk deltok i den stort anlagte sabotasjen mot jernbanenettet for en måned siden. Ialt har hjemmestyrkene foretatt mer enn 870 angrep i transportslaget. --

Dansk:

På et plankegjerde i Danmark sto det med store bokstaver: Gid fanden havde Hitler! Like under var det skrevet med små, men tydelige bokstaver: Jeg vil ikke ha ham, ærbødigst Fanden.

Norsk:

Siste Andriksen: På spørsmålet hva er det egentlig quislingeneror for? er jeg bemyndiget til å svare: Deror for livet. Med velbegrunnet aktelse, A. Andriksen.

Okkupasjonstidens siste 1. mai.

opplever vi om få dager, denne dagen som mer enn noen annen minner oss om arbeiderbevegelsens kamp for frihet, økonomisk trygghet og internasjonal solidaritet. Dagen maner oss nå mer enn noensinne til fortsatt kamp for våre gamle idealer og for en

FRI FAGBEVEGELSE.

FF

FRI FAGBEVEGELSE
organ for
Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr 18

5. årgang

1. mai 1945

I seierens time.

Lørdag mellom kl. 15 og 16 sendte Reuter ut den sensasjonelle meldingen at "absolutt-ikke-kapitulanten" Heinrich Himmler hadde tilbudt vestmaktene betingelsesløs kapitulasjon. I følge en offisiell melding fra det svenske utenriksdepartement fremkom kapitulasjonstilbudet på følgende måte: Visepresidenten for det int. Røde Kors, grev Bernadotte som oppholdt seg i nærheten av Landburg i Forbinnelse med overføringen av norske fanger til Sverige, ble budsendt av Himmler personlig og traff sammen med ham i Berlin allerede den 21. april. Ved dette møtet meddelte Himmler at Tyskland var villig til betingelsesløs kapitulasjon overfor Storbritannia og U.S.A. Bernadotte reiste dyeblikkelig til Stockholm og overrakte budskapet til det svenske utenriksdepartement som straks forvidret det videre til de to lands legasjoner. Tilbudet måtte imidlertid avvises - fordi det ikke også var rettet til Sovjetsamveldet. -- Senere er det blitt opplyst at grev Bernadotte er reist tilbake til Tyskland og fra Stockholm meldes nå at han har hatt et nytt møte med Himmler, som antas å oppholde seg i Sønderjylland.

Himmlers kapitulasjonstilbud - i strid med alle hans forhåndsforsikringer - har åpenbart flere årsaker. Det er sannsynlig at hensikten først og fremst har vært et siste idiotisk forsøk på å skape splid mellom vestmaktene og Sovjetsamveldet. Men Himmler har neppe selv hatt noen tro på at dette ville lykkes. Det er imidlertid mulig at han på denne måten også har villet forsøke å finne fram til noe som kunde likne en "verdlig krigs avslutning". At Hitler er død - eller døende - er sikkert en av de viktigste forutsetninger for at et slikt tilbud i det hele tatt er fremkommet. En bør forøvrig legge merke til at Gøbbels, Göring, Ribbentrop og alle de andre nazipapene forholder seg helt tause.

Et merkelig trekk ved situasjonen er at på tross av vestmaktenes avvisning, synes de tyske troppene langs Elben å ha fått ordre om å innstille fiendtlighetene mot de vestallierte stridskrefter. I følge lørdagens tyske kommunike har de "vendt ryggen" til amerikanerne for å "annsette Berlin". I Italia og på andre frontarvsnitt foreligger tyvensynlig enno ikke noen slik ensidig og etterst eiendommelig fori for innstilling av fiendtlighetene selv om motstanden tydeligvis er meget svak og tilfældig.

Våre hjemlige nazisters reaksjon på de siste dagens begivenheter er preget av stor forvirring - som rimelig kan være. De gjennomgående trekk i alle nazipressens koa entarer er allikevel at okkupasjonen bør avvikles på fredelig vis. For så vidt som dette er ærlig ment, er det selvsagt helt utmerket. Det er klart nok hva som ligger bak disse nye "hyrdetoner". Nasistene håper å kunne aikne det oppgjøret som de no alle står overfor. Men ettersom avisene enno ikke kan skrive annet enn det som tyskerne tillater, tyder denne nye "fredspropaganda" også på at voneangivende tyske kretser i Norge er innstilt på en fredelig avvikling av okkupasjonen.

Quisling har i følge meldinger gjennom svensk radio - og også i følge bestente folkedønder her hjemme - tilbudt hele nazi-regjeringens koa sjon. Tyskerne skal imidlertid foreløpig ha avslått dette. Så labil som situasjonen no er, kan det imidlertid godt tenkes at Quisling når som helst blir tjernet til fordel for et styre som er mer høvelig i overgangstiden. Det er i så fall naturlig at det blir søkt kontakt med folk som helt midlertidig kan representere våre lovlige norske myndigheter.